

provides the educational process such as integrated as the emphasis of individual semantic field that occurs in the presence of emotional experiences of individual experience mastering spiritual values. Using the potential of the concept of spirituality to determine the content of educational activities aimed at the goal of self-actualization, requires first of all overcome the technocratic orientation of the school, strengthening the spiritual and humanitarian principles in the education of individual approach.

Keywords: spirituality; self-actualization; philosophy of education; methodology.

REFERENCES

1. Valitskaya A. P. (2002), How can the general theory of education, or the status of an interdisciplinary concept of «dialogue», *Dialogue in Education. Conference Proceedings. Series «Symposium»*, St. Petersburg Philosophical Society, St. Petersburg, vol. 22, pp. 9-16 (rus).
2. Zapesotsky A. S. (2006), Basic paradigms and models of educational activities. In: *Philosophy of the Social Sciences and Humanities* (ed. S.A. Lebedev), Acad. project publisher, Moscow, pp. 8-28 (rus).
3. Kovalevskaya A. F. (2009), The problem of human health in the context of the value approach, *Humanitarian vector*, vol. 2, pp. 40-45 (rus).
4. Tiurina T. (2005), *Spiritual education: origins, nature and prospects of development*, Spolokh publisher, Lviv, 276 p. (ukr).
5. Frank S. L. (1992), *Spiritual Foundations of Society: An Introduction to Social Philosophy*, Logos publisher, Moscow, 268 p. (rus).
6. Jaspers K. (1997), *General Psychopathology*, The Republic publisher, Moscow, 423 p. (rus).
7. Milbank J. (2006), *Theology and social theory: beyond secular reason*, Blackwell Pub., Oxford, 284 p. (engl).
8. Schuon F. (2004), *General Considerations on Spiritual Functions*, in Aymard J.-B., Laude P., *Frithjof Schuon: life and teachings*, State University of New York Press, N.Y., pp. 101-146 (engl).

© Резніков Сергій

Надійшла до редакції 19.03.2014

УДК 141.3

СТЕПАНОВ ВЯЧЕСЛАВ,

*кандидат філософських наук, доцент кафедри філософії, соціально-політичних і правових наук
Донбаського державного педагогічного університету*

БОРОДІН АРТЕМ,

Донбаський державний педагогічний університет

ІСТОРИЧНИЙ ТА ЕКЗИСТЕНЦІЙНИЙ ВИМІРИ МІСТИЧНОГО ТЕКСТУ: ГЕРМЕНЕВТИКА ТВОРУ МЕХТІЛЬДИ МАГДЕБУРЗЬКОЇ "СТРУМЕНІЮЧЕ СВІТЛО БОЖЕСТВА"

У статті досліджується кореляція історичного та екзистенційного вимірів містичної свідомості на прикладі твору Мехтільди Магдебурзької "Струменіюче світло Божества". Герменевтика містичного тексту дозволяє визначити ключові екзистенціальні суб'єктивації містичного досвіду в межах середньовічної світоглядної парадигми. Встановлено, що еротична спрямованість містичного дискурсу твору середньовічної візіонерки розкриває глибинний екзистенційний вимір релігійної свідомості.

Ключові слова: екзистенціал; екзистенційний; герменевтика; релігійна свідомість; містицизм.

Постановка проблеми. Дослідження екзистенційних та історичних вимірів дискурсу середньовічного містицизму інспіроване імпульсом до пошуку нових моделей розуміння специфіки існування особистості людини у світі, який пов'язаний із необхідністю відшукання альтернативних засобів і шляхів осмислення взаємодії раціонального та ірраціонального в людині. Адже всупереч домінуючому дискурсу схоластики, західноєвропейський містицизм розробляє вчення про особистість, яка існує у відкритості досягнення екзистенційної повноти власного існування. Певним чином це пов'язує християнську містику з неklasичними концепціями не лише на рівні негаційності методології, але й на рівні спорідненості змісту.

Аналіз наукових досліджень. У сучасному філософському просторі можна визначити лінію дослідження містицизму в діахронічному історико-філософському плані. Релігійна містична література сприймається в рефлексивній літературі як дотичний до філософування модус думки. Ключовою для історичної ідентифікації дискурсу Мехтільди Магдебурзької є праця Р. Гуревич [4], яка підготувала перше російськомовне видання трактату німецької візіонерки. Узагальнений аналіз філософського змісту трактату віднаходимо в працях Ю. Шабанової [6], яка досліджує містицизм як форму трансперсональної метафізики. Основи вивчення кореляції між філософськими та літературними наративами на матеріалі середньовічної культури розробили

зарубіжні вчені У. Вістгауз [3] та Ж. Ллойд [2]. Як літературний документ твір досліджено Н. Ганіною [1].

У попередніх наших публікаціях акцент ставився на експлікації структурно-семантичних особливостей творчості Мехтільди Магдебурзької. На цьому етапі актуальним постає завдання поглиблення уваги до специфіки містичної свідомості в загальному культурному ландшафті епохи.

Мета дослідження полягає в тому, щоб виявити кореляцію історичного та екзистенційного планів тексту Мехтільди Магдебурзької "Струменіючого світла Божества".

Виклад основного матеріалу. Проблема очищення, пробудження душі від сну і ширше - дуалізм душі й тіла - стоїть у центрі всіх роздумів Мехтільди. Ця тема заторує її як християнку і як жінку, що намагається пробитися до самих основ релігійного світорозуміння й пов'язати їх зі своєю особистою долею. У цьому зв'язку показовим є ще один епізод із її життя. Ідеться про початок Мехтільди монахиням, як їм слід поводитися після відвідування родичів і знайомих. Крізь дидактику пробивається живий голос Мехтільди, яка запитує: "Що відчуває жінка-черниця, коли бачить рідних і друзів всіляко прикрашеними, і на світський манер одягненими?" [5, с. 27]. Мехтільда добре знає слабкості людської і жіночої натури; вона рекомендує зміцнити свій дух, щоб "північний вітер жадібності", що йде від родичів, не піднявся в душі духовної людини, не збентежив її дух, не відвернув від справ божих, не навернув до мирських справ, не збудив таємні помисли: "Се ти теж міг би мати досталь!" [Там само].

Твір Мехтільди дає рідкісну можливість поглянути на психологію жінки XIII ст., що вела аскетичне життя, зрозуміти її душевні колізії, відчути міць духу людини, яка усвідомлює свою гріховність - слабкість і мінливість - і все ж наполегливо йде обраним шляхом. Душевні муки найбільш за фізичні тортури від багатоденних постів, нічних молитов, бичувань. Вони народжуються від усвідомлення людської недосконалості: блаженні висоти, куди веде Мехтільду божественна любов, змінюються падінням у земне бездонне болото. Але щоразу вона знову готова піднятися й відновити свою мандрівку задля слова Бога.

Мабуть, ще в Магдебурзі з Мехтільдою тісно спілкувався домініканець Генріх Галенський; йому дослідники відводять особливу роль у житті Мехтільди. Дані про нього, повідомлені редактором латинського перекладу, створюють образ ученого ченця-домініканця, духівника Мехтільди, який надавав їй допомогу в написанні книги. Учені піддали ретельному аналізу можливої участь Генріха Галенського в праці Мехтільди й дійшли висновку, що вона була обмежена порадами з релігійних і церковно-політичних питань. Ця допомога Генріха Галенського надала теологічним судженням Мехтільди впевненість і самостійність; мабуть, під його впливом вона зміцнила в собі почуття власної гідності й упевнилася в тому, що вона є медіум, який виконує місію, покладену Богом. Невідомо, коли Генріх Галенський увійшов у життя Мехтільди, можна з достатньою підставою стверджувати, що він віддав "наказ писати", тобто записувати видіння. Важливо інше: завжди, коли бегінка Мехтільда потребувала сприяння й опори, поруч із нею був духівник, що розумів усі тяготи її аскетичного життя та труднощі, які виникали в процесі створення "Струменіючого Світла Божества".

Можна сказати, що проблеми у взаєминах Мехтільди з її оточенням виникали й розвивалися в міру становлення її як автора книги видінь. Звернемося до цього аспекту її діяльності в магдебурзький період. Усі відомості про нього містяться в передмові до книги "Стру-

меніюче світло Божества", написаної латиною та німецькою ще за її життя, до першого варіанту її твору, що містив тоді п'ять книг. Це єдине джерело, що містить дорожочні дані про письменницьку працю Мехтільди: "У 1250 році після народження Христового і в наступний за ним час, що становить близько п'ятнадцяти років, стала книга сія мовою німецькою, відкрита Богом одній сестрі. Се була свята дівка духом і тілом. Служила вона Богові надзвичайно віддано, у смиренній простоті, більше сорока років живучи в бідності на чужині під гнітом презирства і в небесному спогляданні, як свідчить писання се, і йшла вона досконалим чином путівництвом ордену проповідників" [Там само, с. 35].

Отже, після двадцяти років аскетичного життя Мехтільда береться за запис видінь. Для того щоб жінка в середні століття наважилася публічно звернутися до світу, потрібні були надзвичайні обставини. Мехтільда описує їх таким чином. Видіння виливалися на неї з такою силою, таємниці, відкриті їй Богом, переповнювали її сутність так, що вона "в простоті своїй від цього великі страждання відчувала". Мехтільда звернулася до Бога, смиренно благаючи Його передати одкровення іншим, мудрим і вченим. Подібного роду сумніви вона висловлювала неодноразово, однак у Творця були свої думки на її рахунок. Він роз'яснив їй, що мудрість Його стікає додолу, у найнижче й непримітне місце, щоб звідти "уста немудрі" повідомили найвищу істину й осоромили вчених зверхників. Однак Мехтільда довго не могла знайти рішучість, вона постійно перебувала під подвійним пресом - між Богом, який вимагав від неї оприлюднення одкровення, і "нерозумними людьми", здатними звинуватити її в тяжкому гріху гордині. Двадцятирічне мовчання перетворилося для Мехтільди на справжні тортури, вона порівнювала їх із розпеченою решіткою, якою язичники катували св. Лаврентія. Нарешті відбулася вирішальна розмова з Богом, у якій Він відверто запитав свою байдужу Наречену, чи готова вона йти за Ним. У гніві Господь докоряв її відсутністю довіри й пообіцяв, з одного боку, послати їй довгу тілесну неміч, а з іншого - виликувати її "в тілі й душі".

Мехтільда не могла зважитися писати і з інших причин. Її мучили сумніви щодо природи її видінь - від диявола вони або від Бога. Адже Бог дав їй у постійні супутники не тільки двох ангелів, але й двох нечистих; то були два великих наставники зі школи Люцифера. Один із них постійно перевіряв міцність віри Мехтільди, її здатність відрізнити істину від лжеістини. Він не раз являвся їй у чудовому ангельському вбранні, спускався з висоти під час меси у вигляді прекрасного юнака й приймав образ самого Христа, показуючи рани Спасителя на руках і ногах, демонструючи прекрасну, але оманливу ясність, що "багатьох еретиків у спокусу ввела...". До того ж у неї припинилися видіння. Як вона повинна була зрозуміти це знамення? І ось, "тремтячи в смиренному соромі", вона пішла до духівника за порадою, і той "наказав... записати книгу сю", тобто оголосити одкровення, яке було вилито "з серця Божого і з вуст Його" [Там само, с. 67]. Мехтільда - дитя свого століття, вона мислить середньовічними стереотипами. У цьому конкретному випадку її думка розвивається за багаторазово випробуваною схемою, витоки якої знаходяться в Біблії (відношення "Бог - пророк"). Однак слідування традиції, схемі, кліше взагалі не знімає особистого переживання трансцендентальних подій, опісаних нею. Особливість середньовічного сприйняття якраз і проявляється в тому, що людині "було необхідно співвіднести його з традицією, тобто усвідомити й пережити власний досвід у категоріях колективної свідомості, уречевленої в релігійному або соціальному ритуалі, у

зразках поведінки або в літературному етикеті. Достовірністю те, що трапилось, володіло остільки, оскільки могло бути підведене під відповідну модель, ідентифіковане із чим-небудь що виходить за межі індивідуального, неповторного, розчинено в типовому" [4].

Отримавши можливість "виговоритися", Мехтільда відчула величезне полегшення. Вона пише перші книги, буквально захлинаючись від любові до Бога, що сповнювала її душу. Новий час сприймає твори Мехтільди як релігійну лірику, яка "не має собі рівних за силою поетичного впливу в середньовічній літературі німецькою мовою". Як же ставилися до нього сучасники Мехтільди? Свідчення, що збереглися, дають можливість припустити, що було коло читачів, яке високо поцінувало її працю. Це, насамперед, члени домініканського ордену, відомі своєю освіченістю. Відомо, що майже відразу після смерті Мехтільди саме ченці-домініканці переклали її книги латиною, а глави з латинського перекладу, що стосуються тематики ордену і його засновника, домініканець Дітріх Апольдський включив у своє "Житіє св. Домініка", щоправда, без посилання на автора. Звичайно, перекладачів та укладачів цікавили насамперед теологічні висловлювання Мехтільди; її занадто сміливі, з точки зору редактора, еротичні образи були при перекладі "пом'якшені".

У тексті книги є й рядки, що передають своєрідну дискусію між духівником і його духовною донькою з приводу "багатьох слів, у книзі написаних" [5, с. 112]. Мабуть, мова Мехтільди іноді здавалася досить ризикованою досвідченому Генріху Галенському, автору відомого трактату проти еретиків. Самих висловлювань Генріха Галенського в книзі немає, але збереглися судження про мову Мехтільди іншого проповідника - Генріха Нердлінгенського, викладені ним через шість десяти років після її смерті. Він називає книгу Мехтільди "дивом мови і любові", "пречудовим німецьким". Його натхнення і захоплення поділяли й освічені представники базельського суспільства, які переклали писання Мехтільди верхньонімецькою. Так, Генріх Нердлінгенський не є її сучасником, але шістьдесят років, що відділяють його від часу, коли вона жила, - термін за мірками середньовіччя незначний. Тому припущення, що й за життя Мехтільди в Магдебурзі були подібні палкі шанувальники її праці, не є абсолютно безпідставним.

Мить єдності суб'єкта й об'єкта в діянні є вічною божественною актуальністю, де під вічністю розуміється не безкінечна просторово-часова континуальність, а мить свободи від простору та часу, яка містить у собі і минуле, і майбутнє. Первозданність душі - це свобода людини від будь-якого образу, причому йдеться не про відсутність образів, а про неприв'язаність, здатність не поєднуватися із жодним з них. "Якщо мій розум був настільки всеоб'ємним, що всі образи, які коли-небудь сприймали люди, і навіть ті образи, які існують лише в самому Богові, знаходилися б у моїй свідомості, але не без того, щоб я вважав їх своєю власністю, так, щоб я в діянні та спокої не долучався до жодного з них, ні до його "до", ні до його "після", але тепер, у цю дійсно дану мить був вільним, готовим віддатися волі Бога та виконати нестримно все те, чого він більш за все бажає, - тоді воістину все багатство образів було б для мене не більшим, аніж тоді, коли мене не було, і моя душа була б первозданною" [5, с. 41]. Такий стан Мехтільда вважає прийняттям Бога. Це народження є результатом особистого досягнення людини.

Творення Богом світу переноситься з визначеного часу на невизначену вічність. Простір і час постають лише перешкодами на шляху до богопізнання. Мехтільда проголошує тотожність божества з глибинами

людського духу, з "внутрішньою людиною". Вона визнає душу як "жаринку" та підкреслює її єдиносутність із божеством та нествореність.

У зв'язку із цим ідея про тотожність мікро- та макрокосму обертається на ідею тотожності глибин людського духу та божественності. Основа душі - одне глибоке мовчання. Негативна теологія доповнюється негативною психологією. Між душею людини та божеством існує глибокий зв'язок, який уможливорює їх поєднання. Звичайне пізнання в образах та поняттях для цього не підходить. З їх допомогою можна уявити Бога як особистість, але неможливо осягнути божественну безликість абсолюту. Таке осягнення стає можливим через виникнення в душі особистого Бога з усіма притаманними йому рисами, у процесі якого виникає людський дух і віднаходить у своїх глибинах безлику божественність, певну містичну інтуїцію.

Улившись у божество, три іпостасі Трійці стають єдністю, яку не можна розрізнити, яка розділяється лише внаслідок її диференціації уже в Богові або на межі між божеством і Богом. У цьому сенсі треба розуміти, коли говориться, що в душі є незавершеність, поки вона споглядає Бога, наскільки Він є Трійця; завершеність з'являється лише при спогляданні чистого Ніщо. У цьому сенсі стверджується, що тринітарним є разом і світ, бо в ньому закладені всі творіння. У середині, чи в божестві як той, хто діє, так і діяння залишаються без зміни.

Можливо, що практичним спрямуванням релігії Екхарта є дещо подібне до буддистської нірвани: вирватися зі світу стає можливим через роздвоєння створіння і Бога до вихідного божественного ніщо. Такий погляд не дає місця ідеї історії, світового процесу, світового становлення: ідеал повернення первісного стану є тут цілковитим запереченням світу.

Виходячи зі свого релігійного монізму, для якого божество є лише глибиною буття, а не трансцендентним началом, яке відкривається світу, Мехтільда фактично позбавляється одкровення божества у власному сенсі, змінюючи його на самоодкровення людини. Найвищою чеснотою при такому підході виявляється відстороненість. Відстороненість вища за любов та смирення, оскільки "... ціннішим є те, щоб я привів до себе Бога, аніж прийшов би до Бога... А те, що відстороненість приводить до мене Бога, доводжу я так: кожне суще охоче перебуває на своєму природному місці. Найприродніше та найвладніше місце Бога є цільність та чистота. Вони ж засновані на відстороненості. Адже Бог не може не віддатися відстороненому серцю... А те, що відстороненість сприймає лише Бога, доводжу я так: що має бути сприйнятим, має бути чимось сприйнятим. Відстороненість є настільки близькою до "Ніщо", що немає нічого досить тонкого, щоб знайти в ньому місце для себе, окрім Бога" [5, с. 54].

Двадцять років аскетичного життя принесли нарешті свої плоди. Мехтільді вдалося послабити й приборкати свою плоть; її зовнішній вигляд утратив той, образливий в її очах, вигляд здорової квітучої молодості й став більш схожим на змучений тортурами вигляд Христа. Вона пише, що стала "втомленою, хворою і слабкою". Її організм не витримав багаторічних випробувань, почалися важкі хвороби. Часом вони ставали настільки серйозними, що змушували Мехтільду повертатися під сімейний дах. На думку дослідників, книга шоста, що писалася, імовірно, між 1260 і 1270/71 р., свідчить, що Мехтільда більшу частину глав писала поза Магдебургом, перебуваючи у своїх родичів. Повернення до кола близьких людей викликало збентеження в душі Мехтільди. Вона виявила, що її з усіх сторін обступили і

тіснять "земні речі", вони спокушають її жагою "багато мати й тривало кохатись". Їй доводиться визнати, що мирські прихильності ще не втратили для неї своєї привабливості. Настрій самобичування в розділі четвертому книги шостої вихлюпується в гірке зізнання: вона стала гіршою, аніж тридцять років тому, коли, окрилена ідеалом апостольської бідності, порвала зі своїм оточенням і почала боротьбу за спасіння душі. Її мучить сумнів - чи не є її прихильність до тих, хто допоміг їй нести вигнання, зрадою служінню Богу. Вона знову звертається за порадою до Спасителя, порівнює свої теперішні почуття зі станом тієї душевної кризи, що була пережита нею в роки юності.

Боріння Мехтільди зі спокусами світу виливалося, насамперед, у протистояння самій собі, своїм звичкам і схильностям, винесеним нею з того облаштованого й обжитого придворного укладу, що оточував її в дитинстві та юності. Виріши серед достатку, вихована на цінностях куртуазної культури, вона добре усвідомлювала їх звабливу привабливість і чіпкість. На самому початку твору, у відомій суперечці Любові і Душі, Мехтільда докладно перелічує те, що вона втратила, віддала божественній Любові: дитинство, юність, майно, друзів, близьких, світські почесті, багатство, весь світ; молодість і здоров'я. Любов, заперечуючи їй, висуває свій рахунок, Мехтільда придбала натомість вічні цінності: небесну волю, перебування зі Святим Духом, очищення й піднесення до Бога. Більше того, вона може тепер вимагати, щоб із нею були Бог і Царство Небесне. Любов роз'яснює їй, що вона вступила в "обмін" із Богом, маючи на увазі під "обміном" із Богом метафору, уживану із часів Бернара Клервоського для позначення священного союзу душі з Богом.

Степанов Вячеслав,

кандидат философских наук, доцент кафедры философии, социально-политических и правовых наук Донбасского государственного педагогического университета, г. Славянск

Бородин Артем,

Донбасский государственный педагогический университет, г. Славянск

ИСТОРИЧЕСКОЕ И ЭКЗИСТЕНЦИАЛЬНОЕ ИЗМЕРЕНИЯ МИСТИЧЕСКОГО ТЕКСТА: ГЕРМЕНЕВТИКА ПРОИЗВЕДЕНИЯ МЕХТИЛЬДЫ МАГДЕБУРГСКОЙ "СТРУЯЩИЙСЯ СВЕТ БОЖЕСТВА"

В статье исследуется корреляция исторического и экзистенциального измерений мистического сознания на примере произведения Мехтильды Магдебургской "Струющийся свет Божества". Герменевтика мистического текста позволяет определить ключевые экзистенциалы субъективации мистического опыта в рамках средневековой мировоззренческой парадигмы. Установлено, что эротическая направленность мистического дискурса произведения средневековой визионерки раскрывает глубинное экзистенциальное измерение религиозного сознания.

Ключевые слова: экзистенциал; экзистентный; герменевтика; религиозное сознание; мистицизм.

Stepanov Viacheslav,

Candidate of Sciences in Philosophy, Associate Professor of the Department of philosophy, social-political and law Sciences Donbas state pedagogical university, Sloviansk

Borodin Artem,

Donbas state pedagogical university, Sloviansk

HISTORICAL AND EXISTENTIAL DIMENSIONS OF MYSTICAL TEXT: HERMENEUTICS OF THE FLOWING LIGHT OF GODHEAD BY MECHTHILD OF MAGDEBURG

Medieval mysticism results from creative correlation of existential and historical determinants of religious mind. In this article we focus on such correlation found in the text by Mechthild of Magdeburg. Much of what we

Висновки

Таким чином, можна констатувати, що поряд із куртуазною лірикою містична релігійна література постанала специфічною формою середньовічної культури, у якій онтологія суб'єкта мала екзистенціально наповнений характер та персоналістичне спрямування. Саме на це й указує кореляція історичного та екзистенційного планів містичного тексту "Струменіюче світло Божества" Мехтільди Магдебурзької.

ЛІТЕРАТУРА

1. Ganina N. Ein Neufund des "Fließenden Lichts der Gottheit" aus der Universität Bibliothek Moskau und Probleme der Mechthild über Lieferung / N. Ganina, C. Squires // Индоевропейское языкознание и классическая филология I-XIII (чтения памяти И. М. Тронского) : материалы международной конф., проходившей 22-24 июня 2009 г. - СПб. : Наука, 2009. - С. 643-655.
2. Lloyd G. Being in time: Selves and narrators in philosophy and literature / Genevieve Lloyd. - London : Routledge, 2005. - 200 p.
3. Wiethaus U. Thieves and Carnivals: Gender in Dominican literature of the fourteenth century / Ulrike Wiethaus // The vernacular spirit / [ed. by D. Robertson]. - New York : Palgrave, 2002. - Pp. 209-238.
4. Гуревич Р. В. Мехтільда Магдебургская и ее книга "Струющийся свет Божества" / Р. В. Гуревич // Мехтільда Магдебургская. Струющийся свет Божества / Мехтільда Магдебургская ; [пер. с нем. Р. В. Гуревич]. - М. : Наука, 2008. - С. 297-332.
5. Мехтільда Магдебургская. Струющийся свет Божества / Мехтільда Магдебургская ; [пер. с нем. Р. В. Гуревич]. - М. : Наука, 2008. - 370 с.
6. Шабанова Ю. О. Трансперсональна метафізика Майстра Екхарта: В контексті розвитку європейської філософії / Ю. О. Шабанова. - Дніпропетровськ : Національний гірничий університет, 2005. - 237 с.

know of the life of Mechthild of Magdeburg comes solely from her book, *The Flowing Light of the Godhead*. No one is certain of the exact year of her birth as well as of her death. She was probably born in the vicinity of Magdeburg. Mechthild may have probably come from an aristocratic family due to her manner of writing as well as her familiarity with the customs of the royal court, which makes one think that one was referring to a lady of the court. She was twelve when she began to receive mystical experiences in the form of divine 'greetings' and visions. This may certainly have affected her as she was growing up but she did not withdraw from others. Though she now and ever after looked beyond the world, she never became austere or withdrawn from her fellows. She saw 'all things in God and God in all things.' As a Béguine, she was known for her active compassion and love for the suffering poor. She ran away from home and fled to Magdeburg at the age of twenty-three in order to become a Béguine. Mechthild makes mention of a friend she knew there but chose to avoid lest my renunciation of the world and my love of God might be interfered with. I am intrigued as to who this friend was. Why would their friendship interfere with her renunciation of the world and love of God?

Mechthild's *The Flowing Light* has often been considered an important example of minnemystik or love mysticism. Based on her direct and unshamed use of erotic descriptions, Mechthild may have preferred to see her role in this love relationship as God's eager bride in the love-bed. Images of the erotic encounter with God like embracing, kissing, wounding hearts, exchanging hearts, and lying together on the bed of love are contained in *The Flowing Light*. This is why the mysticism of the Béguines is also referred to as "bridal" or "nuptial" mysticism. Mechthild's erotic experience of God is filtered not through the biblical text but through her presentation of the 'book of experience.' The Béguines drew more from the contemporary situation in their use of language and imagery to develop the image of the soul as the bride of Christ. They were speaking more clearly of the feminine experience.

Key words: *existential; existent; hermeneutics; religious consciousness; mysticism.*

REFERENCES

1. Ganina N., Squires C. (2009), Ein Neufund des «Fließenden Lichts der Gottheit» aus der Universität Bibliothek Moskau und Probleme der Mechthild über Lieferung, In: *Indo-European linguistics and classical philology - XIII*, Nauka, Saint-Petersburg, pp. 643-655 (ger).
2. Lloyd G. (2005), *Being in time: Selves and narrators in philosophy and literature*, Routledge, London, 200 p. (engl).
3. Wiethaus U. (2002), *Thieves and Carnivals: Gender in Dominican literature of the fourteenth century*, In: *The vernacular spirit*, Palgrave, New York, pp. 209-238 (engl).
4. Gurevich R. (2008), Mechthild of Magdeburg and her book *The Streaming Light of Godhead*, in Mechthild of Magdeburg, *The Streaming Light of Godhead*, Nauka, Moscow, pp. 297-332 (rus).
5. Mechthild of Magdeburg (2008), *The Streaming Light of Godhead*, Nauka, Moscow, 370 p. (rus).
6. Shabanova Yu. (2005), *Transpersonal metaphysics of Meister Eckhart: In the contest of development of European philosophy*, National mining university, Dnipropetrovsk, 237 p. (rus).

© Степанов Вячеслав, Бородін Артем
Надійшла до редакції 17.03.2014

УДК 141.7

ТУРЕНКО ОЛЕГ,

кандидат філософських наук, старший викладач кафедри теорії та історії держави і права
Донецького юридичного інституту держави і права

АВГУСТИНОВА ВЕРСИЯ УНІВЕРСАЛІЗАЦІЇ ПОНЯТТЯ МИРУ ЯК ПРИНЦИПУ ГАРМОНІЗАЦІЇ ІМАНЕНТНОГО І ТРАНСЦЕНДЕНТНОГО

У статті розкривається концепція миру в уявленні св. Августина для позитивного вирішення проблеми синхронізації колективного й індивідуального з метою збереження комунікації між іманентним і трансцендентним. Робиться висновок, що поняття "мир" в Августиновій доктрині отримало універсальний зміст завдяки своїй комплексності й кумулятивності в справі спасіння - практичного руху іманентного до трансцендентного і навпаки. Завдяки індивідуальному здобутку миру на всіх рівнях соціально-політичного й релігійного буття, *paх aeterna* й *paх sempiterna* максимально зближуються і тим ставлять людство перед Божою ласкою.

Ключові слова: *універсальне; мир; іманентне; трансцендентне.*

Постановка проблеми і стан її вивчення. Універсальне як філософська категорія включає в себе чимало понять, до яких долучають поняття право, людяність, любов, мир тощо. Утім, як зазначає О. Гюффе, «...почи-

наючи з античності, Середньовіччя, Нового часу й аж до ХХ століття, філософи написали із цього приводу небагато статей» [1, с. 89]. Причин є достатньо. Ключовим завданням тут є не пошук світоглядного й історич-